

פ ר ט י כ ל מ.ט.ג/23

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
שלישי, ט" בשבט, תשי"א (16.1.1951)
בשעה 8.30

ב ז כ ח י ם : י . ש פ ר י נ צ ק - י ו ך ר הכנסת.

חברי הועדה:

- י . הררי - יושב-ראש
- פ . אילנית
- ס . ארגוב
- ס . בן-עמי
- ד . בר-דב-האי
- י . בר-יהודה
- א . גרינברג
- א . ג'רג' ורה
- צ . יהודה
- ס . יערי
- ש . כץ
- י . כסה
- א . מזור
- א . רזיאל-נאור
- ס . נודוק
- י . סרלין
- ה . קוק
- א . תבורי
- ז . גלוסקא (בזכות דעה מייצעת)

מוזמנים:

- ד . בן-גוריון - ראש הממשלה
- פ . רוזן - שר המשפטים
- ח . צדוק - המשנה ליועץ המשפטי
- פ ר ו פ . שקי - מטעם משרד המשפטים.
- ס . רוזסי - מזכיר הכנסת.
- ק . ארן - סגן מזכיר הכנסת.

ח ס ר י ם :

- י . ברץ
- א . ציזלינג
- ש . דיין
- ת . טובי
- א . שפטל
- ב . ילין-מור (בזכות דעה מייצעת)

סדר-היום: 1. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א - 1950.

2. מנזי סגני שרים או מינוי חבר כנסת כמנהל משרד.

3. מסקנות ועדת המשנה לעניני שכר.

1. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תש"י - 1950.

סעיף 5:
=====

היו"ר י. הררי:
בסעיף זה מתעוררת השאלה אם החסינות חלה על חברי הכנסת גם מחוץ לכותלי הכנסת, או רק בתוכה. באנגליה, למשל, נהוג לבקש חבר לחזור על דבריו מחוץ לפרלמנט, כדי שאפשר יהיה לתבוע אותו על עלבון שהיה בדבריו בפרלמנט.

י. בר-יהודה:
לדעתי זהו הנוסח המתאים ביותר ואין לשנותו, כי החסינות חלה על חברי הכנסת על מעשים שעשו בתוקף היותם חברי כנסת.

ד. בר-דג-האי:
אני מציע למחוק בסעיף 5 את המלים "או מחוצה לה".

היו"ר י. הררי:
אני מציע להוסיף את המלים: "לצורך מלוי תפקידו".

צ. יהודה:
אני מציע למחוק את המלים: "או מחוצה לה" ועד סוף המשפט, דהיינו עד המלים "תפקידו כחבר הכנסת".

א. רוזאל-נאור:
סעיף זה בא לבטל, אחת ולתמיד, את האפשרות להטפל אל חבר כנסת, משום שנשא נאום, מחוץ לכנסת, שלא מצא חן בעיני מישהו. אם נשא את נאומו בתוקף תפקידו כחבר כנסת - חלה עליו חסינות.

מ. רוזטי:
האם אין לכתוב במפורש "הבעת דעה באולם הכנסת"?
מזכיר הכנסת

מ ח ל י ט י ם

להשאיר את הסעיף בנוסח שהוצע, דהיינו:

חופש הדיבור 5. חבר הכנסת תהיה לו חסינות בפני והמעשה כל פעולה משפטית בקשר עם הצבעה או הבעת דעה, בעל פה או בכתב, בכנסת או מחוצה לה, או על מעשה שעשה, אם היו ההצבעה, הבעת הדעה או המעשה במילוי תפקידו כחבר הכנסת.

מ ח ל י ט י ם

סעיף 6:
=====

להשאיר את הסעיף בנוסח שהוצע, דהיינו:

תקופת החסינות 6. חסינות חבר הכנסת לפי הסעיפים לפי הסעיפים 4(ב) ו-5 תעמוד גם לאחר שחדל להיות חבר הכנסת. 4 ו-5

מ ח ל י ט י ם

סעיף 7:

=====

להשאיר את הסעיף בנוסח שהוצע, דהיינו:

- חסינות מפני 7. (א) חבר הכנסת תהיה לו חסינות -
 חפושים (1) בפני חיפוש בדירתו, וכן
 בפני חיפוש בגופו או בחפציו,
 מלבד אם נעשה החיפוש בתחנת
 מכס;
 (2) בפני חיפוש בניירותיו;
 פתיחתם או החרמתם; אולם
 לשם קיום הפיקוח לפי כל חוק
 הנוגע למטבע או למטבע זר,
 מותר יהיה לפתוח בייד בנוכחו
 חבר הכנסת, אולם אין לקרוא
 מלבד אם הנייר הוא שטר כסף,
 שק, המחאה או נייר ערך.
 (ב) "נירות" של חבר הכנסת לצורך
 סעיף קטן (א) כוללים דברי
 דואר הנשלחים אליו או ממנו.

היור י. הררי: לאחר שסעיף 7 נתקבל, נפתרת גם השאלה שהעמיד
 חבר הכנסת גלוסקא - סעיף ט"ו בסדר היום -
 בקשר לדיון על צנזורה של מכתבי חברי הכנסת.

סעיף 8:

=====

היור י. הררי: ברצוני להציע לוועדה להכניס בסעיף זה, פסקא בקשר
 לבטול חלקי של החסינות, נניח על נסיעות לחוץ-לארץ.

ד. בר-רב-האי: להצעה זו יש מקום בסעיף 11.

ה. קוק: אני מציע למחוק סעיף קטן ב', כי סעיף זה פותח
 פתח לעצירת חברי כנסת באשמת עבירה, הנראית כפשע
 בעיני השלטונות.

ד. בר-רב-האי: הכוונה היא למאסרו או מעצרו של חבר כנסת בשעת
 מעשה ("נד הנוד") ולגבי אבחן כנסת כזה לא ייתכן
 שהוא יסתלק ממקום הפשע באמתלא שהנו חבר כנסת ועל-כן הנא לשאי לעשות
 פשע, כמשמעותו בחוק הפלילי 1936.

י. בר-יהודה: עלינו לזכור, קודם כל, שחבר כנסת שנאסר לפי סעיף
 8 (ב) - אם במשך מספר ימים מסוים אין הכנסת מבטלת
 את החסינות - הריהו באופן אוטומטי משתחרר מן המאסר.

איני מבין רק את הצורך במלים "או יום אחד לאחריו".
 אם אפשר לאסרו יום אחד אחרי המעשה - אפשר לעשות זאת גם יומיים וגם שלושה
 לאחר הפשע. המקרה היחיד בו אפשר לאסור את חבר הכנסת, הוא באם הוא נתפס
 בשעת מעשה.

פ. אילניץ:
חברי ועדת המשנה אשר עבדו את חוק החסינות אחראים מבחינה מוסרית בפנינו, ואנו סומכים עליהם שכל מה שמוגדר בחוק הפלילי 1936 כפשע מכוון לעבירות וחמורות. אני לכן אומרת שיש לכתוב כאן "רק במקרה שאדם נתפס בקלקלתו" ולא יום לאחר המעשה. אם עובר כבר יום אחד, יכול קצין המשטרה לפנות לכנסת ולבקש לבטל את חסינותו של החבר שנאסר או נעצר.
אני מציעה למחוק את המלים "או יום אחד אחריו".

היו"ר י. הררי:
אשר לפשע - ברור שלפי מבנה החוק הפלילי, זהו סוג העבירות החמור ביותר. חובות העבודה והקבועות למי מידת העונש הצפוי לעובר העבירה. אם נחליט שבעד עבירה של השוק השחור צפוי עונש של 10 שנים - תיהפך עבירה כזו לפשע.

אני בעד השארת המלים "או יום אחד אחריו". אני מבין את חששותיהם של אלה המתנגדים לפסקא זו, אך מאידך איננו יכולים להרשות את מעצרו של חברי הכנסת רק אם נתפשו בשעת מעשה. יכול להיות מקרה של פשע, שכל העדויות מוכיחות שחבר כנסת בצע אותו, וכדי לעצור אותו עוברות כמה שעות. על-כן אני מציע להשאיר את הנוסח המוצע.

ס. יערי:
אני מציע לבטל סעיף 8(ב) ולכתוב אותו בתור סעיף מיוחד כדלקמן: "נתפש חבר כנסת במעשה פשע שמשמעותו היא משמעות מסוימת - גם אם נעצר יום לאחר המעשה, הוא נעצר עד אשר מחליטה הכנסת על ביטול חסינותו או אי-ביטולה". אני מציע סעיף זה, כיון שלדעתי יש להבדיל בין המעצר ובין החסינות.

א. י. גרינברג:
לדעתי חסרה בסעיף זה מניעה מעריקה. צריך לתת אפשרות למשטרה לפבוע מחבר כנסת לבסוע לחוץ-לארץ, במקרה שיש הוכחות נגדו שביצע פשע וחסינותו טרם בוטלה.

ס. בן-עמי:
אני מתאר לי שועדת המשנה הסתמכה על חוקים דומים של מדינות אחרות בשעה שניסחה את חוק החסינות. חוק זה בא להגן על חברי הכנסת, והסעיף הנידון מגן עליהם מפני מאסר או מעצר על-ידי הרשות המבצעת, ויכולים להיות מקרים רבים שהרשות המבצעת תהיה מעוניינת להרחיק את חברי הפרלמנט ולסנוע מהם התערבות בעבודת הרשות המבצעת. לכן, לא ייתכן לקבוע כאן ששוטר או קצין או כל סוסד מבצע אחר יקבעו אם יש לאסור חבר כנסת או לא, כיון שהכנסת היא המוסד העליון של המדינה והיא הקובעת, ולא השוטר.

י. בר-יהודה:
לדברי חבר הכנסת יערי ברצוני להעיר: בסעיף 11(ה) מדובר על "חבר כנסת שהובא לפני שופט לפי סעיף 8ב". לדעתי סעיף זה עונה להצעתו של חבר הכנסת יערי, אם כי יהיה צורך לשנות את הנוסח. את הסעיף הזה אני מציע להשאיר כפי שהוא.

פ. אילניץ:
אני מציעה להוסיף פסקא שלישית בסעיף שמונה, והיא: שיש להודיע מיד לנשיאות במקרה שחבר כנסת נאסר או נעצר בשעת עשית מעשה פשע.

ח.מ.

לאור הצעתו של חבר הכנסת בר-יהודה - אני מסכים
לדחות את הצעתי עד אשר נדון בסעיף 11(ה).

ס. יערי:

עלינו להחליט אם אנו מוחקים את המלים "או יום אחד
אחריו".

הי"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

ברוב של 8 קולות נגד 6 קולות
מ ח ל י ט י מ
לסחוק את המלים "או יום אחד אחריו".

עלינו להחליט אם אנו מקבלים את הצעתה של חברת
הכנסת פ. אילנית, להוסיף פסקא נוספת בדבר חובת
הודעה לנשיאות על מאסר או מעצר חבר כנסת.

הי"ר י. הררי:

מ ח ל י ט י מ

להוסיף פסקא ג' בדבר חובת הודעה
לנשיאות על מאסר או מעצר חבר כנסת.

עלינו להחליט אם אנו מקבלים את הצעתו של חבר
הכנסת גרינברג לקבוע אפשרות של מניעת עריקה.

הי"ר י. הררי:

לדעתי אין מקומה של הצעה זו כאן, אלא בסעיף
אחר.

י. בר-יהודה:

במקרה של מאסרו של חבר כנסת, ממילא יש לפנות
לכנסת לבטל את חסינותו.

ד. בר-רב-האי:

אנו עוברים עתה לסעיף הבא בסדר-היום: "מינוי
סגני שרים או מינוי חבר כנסת כמנהל משרד".
סעיף זה הועלה לסדר-יוזמה של הועדה על-ידי חבר הכנסת בר-יהודה וראש
הממשלה בא לישיבה בקשר עם כך.

הי"ר י. הררי:

2. מנ"י סגני שרים או מינ"י חבר כנסת כמנהל משרד:

הי"ר י. הררי:
הבעיה של סגני-שרים התעוררה כבר פעם ושר המשפטים נתבקש אז למסור לממשלה שלא יתמנו סגני-שרים כל עוד לא דנה הכנסת במעמדם של סגני-שרים אלה. בינתיים, הונחה הצעת חוק, מטעם הממשלה, על שולחן הכנסת, בדבר סגני-שרים. חבר הכנסת בר-יהודה טען שכל עוד אין חוק כזה, אין חבר כנסת יכול לשמש כסגן-שר או כמנהל משרד ממשלתי; הוא הסתמך על חוק הבחירות, שלפיו אסור לחבר כנסת להיות פקיד ממשלה.

ד. בן-גוריון:
אני באתי בקשר להצעת הממשלה בדבר תוספת לחוק המעבר, או אחד מחוקי היסוד בדבר סגני-שרים. לא ידעתי כלל על הבעיה שעורר חבר הכנסת בר-יהודה ואני מצטער על הטעות שנפלה כאן.

ד. בר-דב-האי:
היה טעם להצעתו של חבר הכנסת בר-יהודה כל עוד לא הונחה הצעת החוק מטעם הממשלה. כל מה שיש להגיד בסעיף זה, יוגד היום או מחר בשעת הדיון על הצעת החוק הקובע את מעמדם של סגני-השרים. אינני רואה כל אפשרות, בשלב זה, שועדת הכנסת תדון בעניין. אני מציע לא לדון בזה כרגע ולהוריד את הסעיף הזה מסדר-יומה של הועדה, כענין שאינו נוגע לה.

הי"ר י. הררי:
אני פניתי אתמול בענין זה לחבר הכנסת בר-יהודה, כי רציתי להודיע לראש הממשלה שאין לו צורך לבוא לישיבה היום (בקשר עם הזמנת הועדה). חבר הכנסת בר-יהודה הפנה את תשומת לבי לעובדה, שהסעיף הזה עודו עומד בסדר-היום, וכל עוד לא נתקבל החוק המתאים - יש לדון בו.

י. בר-יהודה:
לאחר שהחוק הזה יתקבל - בין אם אסכים לתוכנו ובין אם לא אסכים לו - כל פעולה שתעשה בהתאם לחוק זה תהיה חוקית. אבל, בינתיים, כל עוד לא נתקבל החוק הזה - כל פעולה שנעשית, כאלו קיים חוק כזה - היא בלתי-חוקית.

אני מניח שהדבר הזה צריך להיות ברור בוועדת הכנסת. יש לנו חוק, שאינו מופעל, אשר לפיו אין חבר כנסת יכול להיות פקיד הממשלה. אני הדגשתי שאין כוונתי כאן לפגוע בקנדיטורה המסוימת הזאת - ואין פה כל פקפוק ביכולתו של חבר הכנסת אפרתי לשמש בתפקיד מנהל משרד החקלאות - אבל אם הוא עכשו מנהל משרד החקלאות, פרוש הדבר שהוא פקיד הממשלה, וכפקיד הממשלה, עליו, ברגע שהוא מקבל תפקיד זה על עצמו, להתפטר מכהונתו כחבר הכנסת. כי אין חבר הכנסת יכול להיות פקיד הממשלה. חושבני, שבנידון זה אין כל חלוקי דעות בינינו. כל עוד אין חוק על סגני-שרים לא יכול חבר הכנסת אפרתי להיות מנהל משרד החקלאות וזאת היא השאלה שעוררתי.

הי"ר י. הררי:
חברר שיש כאן שתי בעיות נפרדות: ישנה הצעת החוק של הממשלה, ועליה, כרגיל, לעבור קריאה ראשונה. על ענין זה, לא ברור לי עד כמה ועדת הכנסת היא המעדה המוסמכת לדון בו. והבעיה השניה היא זו שעורר חבר הכנסת בר-יהודה. אני מצטער על שנפלה כאן אי-הבנה וראש הממשלה הסריח את עצמו ובא לישיבה זו.

לעומת זאת, הבעיה שעורר חבר הכנסת בר-יהודה, שייכת לוועדת הכנסת והועדה דשאית להעמיד אותה לדיון או לא.

ד. בן-גוריון:
ראש הממשלה
שמעתי את דברי חבר הכנסת בר-יהודה ואינני חושב שעלי להביע דעה בענין זה. נדון על זה בכנסת ואז - אביע את דעתי.

שר המשפטים ימסור לפני עובדות על מצב העניינים.

היו"ר י. הררי:

ברצוני להזכיר לחברי הועדה שחבר הכנסת בר-יהודה
עורר פעם שאלה בקשר למעמדו של חבר הכנסת נפתלי,
כאשר הוא היה יועץ. הסברתי אז שהיה יועץ

פ. רוזן:
שר המשפטים

ותשובתי ספקה אותו.

אם להגדיר את מעמדו של חבר הכנסת אפרתי, מבחינה
פרטלית מאד, אפשר לומר שיש לו מעמד של יועץ. הוא שאל אותי אם הוא יכול
היום להופיע בתור סגן שר ואמרתי לו בפרוש, שאין הוא יכול לעשות זאת.
(י. בר-יהודה: הוא הרי מנהל את משרד החקלאות). לא, אין הוא מנהל אותו.
על-כל-פנים, לי נדמה, שעד אשר יתקבל החוק בדבר סגני-שרים, ועד אשר חבר
הכנסת אפרתי יתמנה לסגן-שר, אפשר להגדיר את מעמדו למעמד של יועץ, לפי
התקדים של חבר הכנסת נפתלי.

י. בר-יהודה:
הודעת ב"כ הממשלה על מצבו החוקי של חבר זה או אחר
מספיקה בשבילי. בכדי להוריד את הסעיף הזה
מסדר-היום ברצוני רק לומר, לתשומת לבו של ב"כ הממשלה, שמטכוליותו של
חבר הכנסת אפרתי, צריכות להיות כהתאם לכך - אין הוא יכול למלא תפקיד
של חותם כמנהל ותת-שר, עד אשר יאושר הדבר באופן חוקי.

אני מציע להוריד את הסעיף הזה מסדר-היום.

מחליטים

להוריד את הסעיף מסדר-היום.

3. מסקנות ועדת המשנה לענייני שכר:

י. בר-יהודה:
חבר הכנסת צ. יהודה הציע 3 הצעות. הצעה אחת, שתקום
בתוכנו קופת "סחן-בסתר". לדעתי אין לחייב את החברים
להשתתף בקופה כזאת. כל מי שרוצה יכול להשתתף בה - אבל אין לחייב אותם
לקחת בה חלק. אני מתנגד לכל מיני קופות מסוג זה. אם אנו נחליט על קופה
כזו, יחייבו, על סמך התקדים שלנו, גם עובדים של משרדים שונים להקים קופה
כזאת, אשר יכולה לשמש אמצעי ללחץ והפליה. אני מציע לא לקבל את ההצעה הזו.

ההצעה השנייה הייתה בענין בטוח חובה. כל העניין הזה
נתעורר עכשו משום שמספחתו של חבר המשפטים פסקה לעזרה. אני הייתי מציע לקבוע
שבמקרה של סות - תשולם משכורתו של החבר הנפטר למשפחה במשך תקופה של מששה
עד 8 חודשים; אך לא לזמן ארוך יותר. אין אנו חבדים בטוח הדדית למקרי אסון.
למעשה במקרה כזה, גדל החבר למלא את תפקידו, אך ישנה גם גישה אנושית לעניין
ולכן אני מציע את הצעתי זו. היינו צריכים לדון על הבעיה הזו בכללותה,
ולא כעת על העניין הקונקרטי.

נכון שישנו חלק גדול מחברי הכנסת שמקבלים את ה-10 ל"י
ואינם משתמשים בהם לבטוח; לעומת זאת ישנם חברים שכן בטחו את עצמם. אין
עניין זה שייך לי, כי אני מכוסה לכל ימי חיי בקבוץ - אבל אין להשוות אותנו
לכל עובדי המדינה שישלם משתלם הבטוח בחלקו על-ידי המעביד ובחלקו ע"י העובדים.
מדוע לא לאפשר ליתר החברים לנהוג בדרך הבטוח בה היו מבוטחים עד עתה?

אשר לבעיה הקונקרטית של משפחת טביב המנוח: כל מה
שנחליט בקשר לשתי ההצעות הראשונות - יחול גם על המקרה הנדון.

י. שפרינצק:
י"ר הכנסת.

עלי להעיר שלא רבים מחברי הכנסת משתמשו ב-10 הלירות למטרות בטוח, וחברים רבים קבלו אותם כתוספת למשכורתם. שנית, אין להכניס כאן אידיאולוגיה של קבוץ. אין למנוע מקרי אסון ובמקרים כאלה אין מקום לפילוסופיה. אינני מבין מדוע מתנגדים לקיום קופה שתשחרר את הכנסת מחובה כזו. ישנם דברים שמהם אין להתעלם גם אם ישנם חוקים לגביהם. לפי דברי חבר הכנסת בר-יהודה יוצא שיש לחוקק חוק האומר שחבר כנסת מקבל 10 לירות לבטוח ובזה מסתיימת אחריות הכנסת. אני מקווה שלא יתקבל חוק כזה. (הי"ר י. הררי: חוק השכר לחברי הכנסת קובע זאת). חוק זה אינו יכול לפעול, כי בשעת צרה מוכרחים לבוא לעזרתו של האדם הנזקק. איני רואה כל אסון בבטוח חובה לשלוש או ארבע שנים. אינני רואה כל פגם מוסרי, מוציאלי, פוליטי או אידיאולוגי בכך. פונים אלינו מצדדים שונים והכנסת אינה משרד היכול להתעלם מפניות אלו. אני מבקש מכם לקבוע דברים שתהיה להם צורה אנושית ושיבטיחו את הכנסת מפני דאגות מיותרות ביום שיקרה אסון למישהו.

הי"ר י. הררי:

אני מצטער ש"ר ועדת המסנה הביא בפנינו רק את שלוש ההצעות האלו, ולא הביא לנו את מסקנות ועדת המסנה בקשר להגדלת תשלום ההוצאות ל"ר הכנסת ולסגנים, ובקשר להצעה של ועדת הכספים בדבר הגדלת תשלום ההוצאות ל"ר הועדות. הצעות אלו הועברו לוועדת המסנה בקשר להעברת הכנסת לירושלים ולא אוכל לדבר עליהן, כל עוד לא שמענו מפי י"ר ועדת המסנה פרטים על מסקנות הועדה.

צ. יהודה:

אנו החלטנו שלא להוסיף ל"ר הכנסת ולסגנים. כן היתה החלטתנו שלישיית ביחס להצעת ועדת הכספים להוסיף ל"ר הועדות.

הי"ר י. הררי:

אנו החלטנו בזמנו שהי"ר והסגנים מקבלים תוספת הוצאות. בשעת ההעברה לירושלים נתקיים דיון והחלטנו להגדיל את סכום ההוצאות המשתלם לחברי הכנסת. לא הגדלנו את הסכום שמקבלים הי"ר והסגנים. המצב הנוכחי הוא כזה שאנו נמצאים בירושלים 3 ימים ואילו הי"ר והסגנים חייכים, בתוקף תפקידם, להמצא כאן 5 ו-6 ימים וההוצאות שלהם גדולות משלנו. אני הייתי מציע להוסיף 5, או 10 לירות.

אשר לתוספת ל"ר הועדות - לו היינו מקבלים את הצעת ועדת הכספים, הי"ר הועדות מקבלות סכום יותר גדול מזה שמקבלים הי"ר והסגנים. לדעתי אין צורך להוסיף ל"ר הועדות ואני מציע לאשר, בנקודה זו, את מסקנות ועדת המסנה.

ביחס להצעה להקים קופה - אני בעד קופה כזאת. למעשה יתן כל חבר כנסת סכום פעוש מדי חודש בחודשו, ובמקרה של צורך, מסבות משפחתיות מסוימות או כל סיבה אחרת - יוכל החבר הנזקק לקבל הלואה שתפרע ע"י נכויים חדשיים ממשכורתו. אני דוקא עומד על כך שהעזרה תנתן בסתר ואיש לא ידע למי ומתי ניתנה הלואה. נדמה לי שיש לנו הסמכות להחליט, שאנו סבורים שנכון לקיים קופה כזאת. אין אנו צריכים לחייב את כל חברי הכנסת בהשתתפות בקופה כזאת - הרוצים להשתתף בה, ישתתפו.

אשר לבטוח - נראה לי שלא נוכל לחייב את חברי הכנסת בבטוח חובה מן הטעמים הנבאים:

ח'ר י. הורי:

אינני מדבר כרגע על חברי הקבוצים, אבל ישנם חברים רבים המובטחים כמד, עוד לפני שנכנסו לכנסת, ונשאלת השאלה אם יש באפשרותם לשלם עבור הבטוח תוסף. זהו דבר טוב מאד, אבל בגבול מסוים. רוב החברים הבטיחו את עצמם לא בגלל הבטוח כשלעצמו, אלא בגלל הנכוי ממס הכנסה הנובע ממנו.

י'ר ועדת המשנה לא אמר שהבטוח הוא רק למקרה מוות, באופן נורמלי כרוך בטוח חיים כזה בתשלום של 9 לירות לשנה לכל אלף לירות. לפי דברי י'ר ועדת המשנה יעלה הבטוח 72 לירות לשנה; יוצא איפא שנתוספת של 3 עד 5 לירות לחודש אפשר לעשות בטוח חיים שמצטבר לקרן של בטוח חיים. לדעתי לא כדאי הענין הזה. הזכות היחידה היא בזה שהכנסת משתתפת בבטוח הזה בסכום מסוים, ובמקרה של אסון תוכל הכנסת לומר: אני נתתי לכם את האפשרות לבטח את עצמכם ואתם לא השתמשתם בה.

ביחס למקרה המיוחד של משפחת טביב המנוח: קשה מאד לדון לאור עובדה קיימת, אך סאיך גיטא, אינני יודע מה עשה המנוח לפני שבא לכנסת. הוא הרי נשלח הנה על-ידי צבור מסוים ועבר באיזה מוסד - מדוע לא ישאו מוסדות אלה גם כן בעול התשלום הזה. אין אנו רשאים לקחת סכום גדול כזה ממוסד צבורי.

לדעתי אין הכנסת חוקית כיום כי יושבים בה רק 119 חברים. מיד לאחר מותו של חבר הכנסת טביב היה צריך לבא הראשון שברשימה ולמלא את תפקידו כחבר הכנסת. הוא לא צריך היה לחכות שיזמינו אותו - גם אותנו לא הזמין איש לבא לכנסת. במקרה זה, אנו נמצאים במצב טוב, כי איש לא מלא את מקומו של טביב המנוח ומשכורתו נשארה בקופה. מדוע זה צריכה קופת הכנסת להרוויח מן הענין הזה? אני הייתי מציע לשלם למשפחתו את המשכורת שנצטברה במשך החודשים האלה, בקופת הכנסת.

בהודמנות זו ברצוני להציע הצעה, שהועדה תדון בה. בזמנו הורדנו 5 ל"י ממשכורתנו שהיא 75 לירות. בשעה שקבענו את המשכורת, קבענו משכורת מינימלית, כי לקחנו בחשבון שאנו הולכים לקראת ירידת מחירים. אני מזכיר את הבעיה הזו, מכיון שהמציאות היא כזאת, שאנו בעזרים בהוצאות שאנו מקבלים וחיים מהם ולא מן המשכורת שאנו במצב זה יוצא שמונה או תשעה החברים הירושלמיים מקופחים ביותר, מכיון שהם מקבלים בדיוק את המשכורת בלי תוספת ההוצאות. אני מציע לקבוע חלוקה אחרת בתשלום ההוצאות: במקום -20 לירות - נקבל כולנו -30 לירות לחודש. אנשי תל-אביב והסביבה יקבלו 30 לירות להוצאות ו-20 לירות לנסיעות, ואנשי חיפה והסביבה המרוחקת יותר יקבלו 30 לירות להוצאות ו-30 לירות לנסיעות. על-ידי כך אנו משנים את החלוקה מבלי לפגוע בתקציב. ידוע לי שאחדים מן החברים הירושלמיים נזקקים מאד, ועל-ידי -10 הלירות הנוספות יוכלו להעזר.

א. מזור: לדעתי אין להוסיף ליו"ר בהצעתם - אם נגרמות להם הוצאות נוספות - הרי הם יכולים להגיש חשבון עליהם. אינני מתנגד להוספת ליו"ר והסגנים - אך לא מתוך הנמוק של י'ר הועדה.

בענין הקופה - לדעתי אין לחייב איש בהשתתפות בקופה, אלא יש לעשותה רק בצורת ברירה של החברים.

בענין הבטוח - לדעתי יש לחייב את החברים בבטוח זה. חברות הבטוח הבטיחו לי שיסכימו להגיע לידי סדור עם חברי הכנסת, כדי שהכסף ששולם על-ידם בתקופת כהונתם כחברי כנסת, יוכל לשמש גם לאחר זאת לתשלום בטוח, שיצטבר לקרן בטוח.

אינני מקבל את ההצעה לשלם את המשכורת למשפחת טביב המנוח, כי זוהי שאלה תקציבית.

בענין הורדת המשכורת - ברצוני להזכיר לחברי הועדה, שבשעת קביעת המשכורת אמרנו שאין משכורתנו קבועה לאינדקס, וכאשר החלטנו על הורדה, עשינו זאת כדי שלא יבואו בטענות שלאחרים מורידים ולנו לא.

פ. אילנית:

לסיעתנו ישנה עמדה משלה בענין זה, ואין כאן שאלה של החלטת רוב או מיעוט. בשעה שקבענו את שכר חברי הכנסת לא הצמדנו אותו לאינדקס, כי אמרנו שחברי הכנסת אינם דומים לעובדי המדינה, כי הם נבחרים העם ולא פקידים העם. יכול להיות מצב שהכנסת תבחר במשך כמה פעמים במשך תקופה של 4 שנים, ואין כל מקום להשוות את חברי הכנסת לעובדי חברת החשמל, למשל. אין להקים קופה בצורה מחייבת את חברי הכנסת. אפשר להקים קופה, על-פי הסכם הדדי; זהו ענינם של חברי הכנסת הבודדים.

אשר לבטוח: חברי הכנסת מבוטחים, רובם, בצורות שונות - האחד, חבר בקצוץ, והשני - מבטוח בחברת בטוח של ההסתדרות. יו"ר הכנסת הזכיר כאן מקרי תאונות דרכים. הבטוח הזה הוא רק למקרה מות, ואילו במקרים רבים יכול חבר לאבד חלק מכושר עבודתו, כתוצאה מתאונת דרכים, ואז - בטוח זה לא יעזור לו במאומה, כי הוא לא יקבל כלום במקרה של אינורלידיגות.

נכון אמר יו"ר הועדה, שאותו חבר שנפטר, נשלח על-ידי צנור מטוים ועל צנור זה גם כאן לשאת בעול העזרה למשפחת המנוח. עלינו לקחת בחשבון שעצם העובדה שאדם נפטר מטילה על המשפחה הוצאות נוספות, ועד אשר המשפחה מסתדרת עוברים חדשים רבים על-כן, הצענו להמשיך לשלם למשפחת החבר הנפטר את משכורתו במשך תקופה של 6 עד 9 חדשים.

בקשר להגדלת התשלום ליו"ר, המגנים ויו"ר הועדות: הצעות אלו באו משני צדדים שונים. לרעתי, במקרה שנגרמות הוצאות נוספות לחברים בודדים, וגם ליו"ר הועדות - עליהם להגיש חשבון על-כך. לעומת זאת, היושב-ראש והמגנים, בתוקף תפקידם, חייבים לשבת בירושלים 5 וגם 6 ימים.

כאשר קבענו את משכורת חברי הכנסת אמרנו שהיא נקבעת סווק, ואפשר יהיה לדרון עליה מחדש, מדי פעם בפעם. אמרנו שלא נעלה ולא נוריד אותה באופן אוטומטי, לפי העליות והירידות באינדקס, אלא נדרון על זאת לאור המצב. עבדה מאז תקופה ארוכה וועדת המסנה לעניני שכר רשאית לדרון מחדש בדרגת המשכורת שלנו, לאור השנויים שחלו בתקציב המשפחתי.

ד. בר-רב-האי:

לאור הצעותיו של חבר הכנסת צ. יהודה התענינתי בשאלה זו, ומצאתי דוגמאות רבות בפרלמנטים אחרים. בפרלמנט הצרפתי למשל קיימת קופה כזאת הנקראת "אקס דה בון קומברדי" (אקס של חברות טובה). המדינה אינה משתתפת בקופה זו, אבל החברים מפרישים 5% ממשכורתם למטרה זו. שם ישנו אפילו בטוח במקרה שחבר אינו נבחר מחדש לפרלמנט. מענינת העובדה, שגם אצלם משתתפת הקופה על יסודות של "מתן בסתר". קיים שם בטוח הדדי לגבי אלמנות ויתומים. בהולנד הקופה הזו מהווה חלק מהקונסטיתוציה (טעיף 90 של הקונסטיתוציה).

כיון שדובר כבר כאן על משכורת חברי הכנסת, עלי להעיר שמשכורתם של חברי הכנסת היא בטובה מאד. אינני מדבר על עצמי כרגע. אני מתפלא כיצד אותם מחברי הכנסת, שאין להם הכנסה צדדית משלהם, מתקיימת במשכורת זו. אנו קבענו את משכורת השופטים ואנו מכירים את התנאים כיום, ועלינו גם לקחת זאת בחשבון בקשר למשכורת חברי הכנסת.

אני מקבל את הצעת יו"ר הועדה בדבר חלוקה שונה של ההוצאות. את התשלום ל-9 נסיעות קבעו לנו בהתחשב עם העובדה שאנו נמצאים כאן 3 ימים, אבל יו"ר הכנסת והמגנים נשארים כאן בתוקף תפקידם, מספר יותר גדול של ימים. אני חשבת שהם מקבלים תשלום נוסף עבור הימים הנוספים האלה, ונתברר לי עתה, שאני טועה. לרעתי הפתרון היחיד הוא, בהגשת חשבונות על כל הוצאות נוספות הנגרמות להם.

ברצוני לשאול את חברת הכנסת אילנית:
אמרת כאן שהוא נשלח על-ידי צבור מסוים - ברצוני

ז. גלוסקא:

לדעת, לסי התכוונת?

הוא היה חבר מפא"י ועבד במרכז החקלאי.

פ. אילנית:

ס. בן-עמי:
איני מתנגד לקופה הדדית, אם כי איני רואה
בה תועלת רבה. הסכום שיתקבל מדי חודש יגיע
ל-60 לירות בערך ולא יועיל בהרבה. הייתי מעדיף פספר קטן יותר של משתתפים
וסכום גדול יותר של השתתפות.

אני מחייב את הבטוח, למרות שאני מסכים עם
חברת הכנסת אילנית, שיש הבדל בין חברי הכנסת ובין עובדים בכל מקום אחר.

אשר לענין הקונקרטי של משפחת טביב המנוח -
אין לגשת לענין זה בצורה "יבשה". אין הכנסת יכולה לשבת בחנוק ימים
ולא לעשות מאומה בענין זה הדורש את פתרונו.

אם ברצוננו לשנות את משכורת חברי הכנסת -
עלינו לשנות את החוק וועדת הכנסת מוסמכת לטפל בזאת.

אשר ליו"ר והסגנים - לדעתי מוצדק הדבר לתת
להם תוספת לכסוי ההוצאות, וזה בנגוד לדעת החברים האומרים שיש לחייב אתם
בהגשת חשבונות. אני מציע שועדת המשכה תבדוק את הענין מבחינה מעשית
ותגיש לנו את מסקנותיה.

אשר ליו"ר הועדות - אני שולל כל תוספה.
אין להם כל הוצאות מיוחדות, ואם יש להם כאלה - יגישו חשבון.

אנו מפסיקים את הדיון ונמשיך בושיבה הבאה. היו"ר י. הררי:

הישיבה ננעלה בשעה 11.